

OLIVER JOHNSON

NEEM NIET OP

Tenzij je klaar bent om te sterven...

THRILLER

1

De laatste avond op Eriksson's Lot was warm. Het was eind juni en om half acht 's avonds was de zon nog bezig aan zijn reis naar de westelijke horizon. Rond het houten huis was het doodstil. Daar waren slechts de naderende zonsondergang en het einde-loze woud.

Zeven kinderen wachtten in hun bedjes, vier aan de ene en drie aan de andere kant, onder het schuine dak van de zolder. In het halfduister aan de verste wand, tegenover het enige raam, waren twee gietijzeren bedden dicht tegen elkaar aan geschoven. In het ene lag een jongen, in het andere een meisje. Hij heette Ed, zij Shannon. Net als de andere vijf kinderen waren ze negen jaar en broodmager.

Ed en Shannon hielden elkaar bij de hand. In hun vrije hand hadden ze ieder het enige persoonlijke bezit dat hen in al die jaren dat ze hier al woonden was gegund. Hij had een teddybeer met nog maar één oog, zij een zwart nylonjasje met een geel plaatje van een hond in een pilotenpak. Ze noemden hem Snoopy vanwege de krullerige handtekening die eronder stond. Het jasje was versleten, want het was oud en intensief gebruikt.

De afgelopen twee uur hadden ze harde geluiden uit de betonnen kelder, twee verdiepingen onder hen, horen komen. De kinderen wisten wat dat betekende: meneer Frome zette de zeven, van leren riemen voorziene, houten stoelen klaar, evenals de schaaltes met drugs, de filmapparatuur en de speakers voor de les van die avond.

Het kraken van de houten trap bevestigde hun vermoedens. 'De heks komt,' fluisterde Shannon, waarna ze snel haar ogen dichtkneep. Het was verboden om naar mevrouw Frome te kijken, be-

halve als ze daar expliciet toestemming voor gaf. In al de jaren dat ze nu al in de Bijbel lazen, waren ze drie keer bij de passage gekomen waar stond: 'De tooveres zult gij niet laten leven.' Ed en Shannon hadden haar doodgewenst met een felheid en overtuiging zoals alleen negenjarigen die hebben, maar ze hadden het niet krachtig genoeg gewenst, want daar was ze weer om ze mee te nemen naar de kelder.

In tegenstelling tot de anderen, gluurde Ed nog net lang genoeg door half geloken ogen om het hoofd van de vrouw tevoorschijn te zien komen. Haar kastanjebruine haar gloeide op in het licht van de laagstaande zon. Zoals altijd stond haar gezicht strak, zonder uitdrukking. Ze zette een grote boodschappentas op de vloer.

'Opstaan,' zei ze.

De kinderen hadden allemaal gedaan alsof ze sliepen, maar gingen nu aarzelend rechtop zitten. Toen ze in haar handen klapte, klommen ze uit bed. Nu stonden ze met verwarde haren in pyjama op de kale vloerplanken en staarden ze naar de grond. Het was niet koud, maar sommige kinderen huiverden. Een van de huiveraars begon te snikken. Het was een mager meisje dat er verwaarloosd uitzag, met een niervormige moedervlek op haar rechterwang.

'Hou op met dat gesnotter, Catrine,' snauwde mevrouw Frome. Catrine smoorde haar snikken in een vreemd, verstikt gehik.

Mevrouw Frome bukte zich om wat spullen uit de tas te halen die ze op de voor het raam geschoven tafel legde. 'Kom hier,' zei ze. De kinderen schuifelden gehoorzaam dichterbij.

Mevrouw Frome had zeven tassen op tafel gelegd: vierkante, blauwe dingen met witte draagbanden. Op de zijkanten van de tassen stond, in dezelfde kleuren, een afbeelding van een wereldbol: een witte meridiaan doorsneed de beide polen en vanaf de in het midden staande bedrijfsnaam waaierden gekromde breedtelijnen uit. De achtergrond was blauw. Midden op de wereldbol stond 'Pan Am'.

Alle kinderen konden lezen. Al van jongs af aan hadden ze de Bijbel meerdere keren van voren naar achteren door moeten spitten. Maar van 'Pan Am' hadden ze nog nooit gehoord en de we-

reldbol kenden ze ook niet. Het uitzicht vanaf de berg waarop ze woonden, een berg die ze nog nooit verlaten hadden, was nogal beperkt, en daarom dachten ze dat de aarde plat was. Van een vliegtuig of een luchtvaartmaatschappij hadden ze ook nog nooit gehoord, al hadden ze wel condensatiestrepen aan de blauwe zomerhemel gezien. Ze dachten dat dit Gods krijtstrepen op het blauwe schoolbord van de hemel waren.

Er zaten prijskaartjes aan de tassen. De kinderen begrepen al even weinig van de dollartekens als van dat Pan Amlogo. Ze hadden nog nooit een dollar gezien, evenmin als het symbool daarvoor.

Naast de tassen lagen kartonnen kaarten. Door een gat aan de bovenzijde daarvan was een lusje van touw gestoken. Ook lagen er potloden.

Mevrouw Frome wees op de tassen. 'Pak een extra setje schone kleren en toiletartikelen in, verder niets. Als je klaar bent, schrijf je je naam en de Bijbeltekst die ik je vanmorgen heb geleerd op het kaartje.' De kinderen keken verbaasd om zich heen. Was er geen les, vanavond? De vrouw klapte weer in haar handen. 'Opschieten.'

Dat bracht ze in beweging. Er stond een oude ladekast op de zolder met daarin voor elk kind een extra setje zomerkleding: blauwe shirtjes, korte kakibroeken, witte sokken. Alles was door de kinderen zelf gewassen en gestreken, zoals ze al hadden geleerd toen ze nog heel klein waren. 'Reinheid is bijna net zo belangrijk als vroomheid,' zei mevrouw Frome altijd.

Toen de kinderen hun kleren in de tassen stopten, ontdekten ze dat er al een bijbel in zat. Die nam de helft van de ruimte in beslag. Daarna schreven ze hun namen en de Bijbeltekst die ze die ochtend hadden geleerd op het kaartje:

'Want ik acht dat God ons, die de laatste Apostelen zijn, ten toon heeft gesteld als tot den dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld en den Engelen en den mensen.'

Ze hadden geen idee wat die tekst betekende. Ze schreven met bevende handen en er werden heel wat foutjes gemaakt.

Toen ze klaar waren, bekeek mevrouw Frome fronsend de spelfouten en doorhalingen. Ed verwachtte dat ze alles over zouden moeten doen. Zo ging dat hier. Bijbelverzen, hoofdstukken en soms zelfs complete Bijbelboeken werden eindeloos herhaald.

Maar in plaats daarvan zei ze: 'Kleed je aan. We vertrekken over een uur.'

Dat was de tweede verrassing. De kinderen keken elkaar aan. Een van hen stak voorzichtig zijn hand op.

'Ja, David?' vroeg mevrouw Frome.

'Vertrekken, mevrouw? Wat bedoelt u?'

Hij was een lange jongen met donkere ogen en ondanks het karige dieet dat ze hier kregen, was hij groter dan de andere kinderen. Hij was erg zelfverzekerd en had een bepaalde wreedheid die hij niet alleen botvierde op de vleugels en pootjes van gevangen insecten en jonge vogeltjes, maar ook op zijn zwakkere, minder gespierde lotgenootjes. Mevrouw Frome had nooit geprobeerd dat gedrag te corrigeren.

Ze had zijn naam goed gekozen: David, een koning en toekomstige reuzendoder.

Nu maakte David echter geen sterke indruk. Hij was gewoon bang.

Ze glimlachte zuinigjes. 'Het wordt tijd dat jullie de wijde wereld in trekken.' Ze maakte een gebaar naar het bos dat achter het raam begon, alsof ze het daarmee weg kon toveren om die geheimzinnige 'wereld' die erachter lag te onthullen.

David keek in de richting die ze aanwees. Hij zag slechts bomen en die zagen er natuurlijk nog precies zo uit als altijd. Er sprongen tranen in zijn ogen. Hij slikte en stond niet toe dat de tranen over zijn wangen liepen.

Zo had mevrouw Frome ze dat tenslotte geleerd, want had de Heer in zijn korte leven niet slechts twee keer gehuild? Eenmaal om de gestorven Lazarus en eenmaal om het zondige Jeruzalem? Waarom zouden zij, doodgewone kinderen, zich de luxe van tranen mogen veroorloven?

'En nu aankleden,' zei ze.

De kinderen trokken hun pyjama's uit en trokken de onder-

broeken, broeken, hemdjcs, sokken en gympen aan die ze eerder ook al hadden gedragen.

Toen ze zag dat ze allemaal waren aangekleed, knikte mevrouw Frome. ‘Wacht hier,’ zei ze, waarna ze weer de trap af liep. De kinderen keken elkaar weer vragend aan. Wat zou er gebeuren?

Een uur later hoorden de kinderen dat er buiten twee auto's werden gestart. Sommige kinderen waren weer op bed gaan liggen en waren ingedommeld. Het was al ver voorbij bedtijd, maar toen ze het geluid van de auto's hoorden, waren ze meteen klaarwakker.

Even later kwam mevrouw Frome weer boven. Ze was net zo gekleed als voor haar tweewekelijkse boodschappen: een zonnebril, een bloemetjessjaal die bij haar geel met rode jurk paste en zwarte leren handschoenen. Ze had haar make-up met zorg aangebracht: veel foundation en lippenstift in dezelfde kleur rood als in haar jurk. Er hing een kleine blauwe damestas aan haar schouder. Die verschilde niet eens zo veel van de blauwe Pan Am-tasjes die ze eerder aan de kinderen had uitgedeeld.

Ze droeg de kinderen op hun tas met hun kaartje te pakken en naar beneden te komen.

Toen mevrouw Frome de trap af liep, probeerden sommige kinderen nog snel wat van hun persoonlijke bezittingen te redden. Shannon propte haar Snoopy-jasje in haar tas. Ed keek naar de grote teddybeer met zijn slappe ledematen. Die beer heette gewoon Beer. Beer had nog maar één oog dat losjes in de oogkas van wit plastic hing. Ed vond dat Beer er daardoor tegelijk kwetsbaar en heldhaftig uitzag. Hij had een rijmpje over dat oog gemaakt dat hij elke avond voor het slapen gaan voor Beer opzei: 'Sterven kan ik nie, zolang ik jouw oog nog zie.'

Maar Beer paste niet in Eds tas. Hij was veel te groot. Ed wist niet waar ze naartoe gingen, maar Beer kon in elk geval niet mee.

Ed keek hem droevig aan. 'Dag Beer,' zei hij. Hij omhelsde Beer nog één keer en legde hem toen onder het dunne, versleten dekentje op zijn bed. Het ene overgebleven oog van de teddybeer

staarde naar de dakbalken. Zou Beer hier misschien voor eeuwig blijven slapen als hij weg was?

Ed liep achter de anderen aan de trap naar de keuken af. Er stond geen brood of sinaasappelsap op het geruite tafellaken, zoals bij het ontbijt het geval zou zijn. Mevrouw Frome stond bij de open deur. 'Allemaal in de bus,' commandeerde ze.

De gele schoolbus, die in al die jaren nog nooit de schuur naast de blokhut had verlaten, stond met lopende motor te wachten. Er hingen grote wolken blauwe dieselrook omheen. Erachter stond de rode Chevrolet pick-uptruck, ook met lopende motor.

Inmiddels stond de zon laag genoeg om het huis en de auto's in strijklicht te baden. Deze laatste avond leek alles in vuur en vlam te staan.

Meneer Frome zat achter het stuur van de bus en grijnsde de kinderen toe. Zijn rode lippen staken scherp af tegen het zwart van zijn borstelige baard. Hij had diepliggende ogen, als een klauwier. Om de een of andere reden droeg hij dikke werkhandschoenen.

Ed beklom de drie treden van de bus en liep langs Frome naar binnen. Uit Fromes dikke jas vol vlekken steeg een zure lichaamsgeur op.

De bus had zes rijen stoelen en achterin een lange bank. Ed liep meteen helemaal door naar achteren en ging op de warme gecapitonneerde kussens zitten. Hij staarde zonder echt te kijken door het raam naar de zijmuur van het houten huis en dacht nog even aan Beer. Er liep een koude rilling over zijn rug en hij herhaalde steeds weer zijn mantra in zijn hoofd: 'Sterven kan ik nie, zolang ik jouw oog nog zie.' Maar op dat moment wist hij zeker dat hij Beer nooit meer zou zien.

Naast hem voelde hij de bank iets inzakken. Een warm lichaam drukte zich tegen hem aan. Hij rukte zijn blik los van het raam, keek opzij en zag dat het Shannon was. Hij pakte haar hand en kneep er zachtjes in.

David stapte ook in de bus en liep met stoere passen naar achteren. Nu grijnsde hij, maar eerder, toen mevrouw Frome bekend had gemaakt dat ze weggingen, was hij erg bang geweest.

'Kijk jullie twee toch eens,' zei hij. Hij plofte op de bank voor

hen, draaide zich om en boog zich ver over hen heen.

‘Ga je haar zoenen, Ed?’ vroeg hij.

Ed wist hoe dit zou aflopen. Hij liet Shannons hand los en balde zijn vuisten, klaar om te vechten. ‘Waarom ga je niet ergens anders zitten?’ zei hij, maar hij haatte zijn eigen stemgeluid, dat hem iel en zwak in de oren klonk.

‘Wat? En missen hoe jullie twee zitten te lebben?’

De andere kinderen waren nu ook allemaal ingestapt.

‘Ophouden, daar achterin,’ riep meneer Frome vanachter het stuur. Hij haalde een hendel naast hem over. Het hydraulische systeem siste en de deur van de bus sloot zich met een klap.

‘Ik zie jullie later wel, tortelduifjes,’ zei David smalend. Hij stond op en liep door het gangpad, maar juist op dat moment zette Frome de bus in de eerste versnelling. Schokkend reed hij vooruit, waardoor David bijna tegen de grond werd geworpen. De jongen greep zich vast aan een rugleuning en ging naast Carl, zijn beste vriend, zitten. Ze zaten achter Hope, een blond en verlegen meisje. David boog zich naar haar toe en zei iets wat niemand verder kon horen. Ze schrok zichtbaar. Lachend sloeg hij Carl op een schouder.

De bus reed schokkend verder. Ed werd er misselijk van en slikte zijn maagzuur weer in.

Shannon leek nergens last van te hebben. ‘Waar brengen ze ons naartoe?’ vroeg ze met grote ogen.

‘Geen idee.’ Hij slikte weer.

‘Misschien is het precies wat de heks zei,’ zei ze, ‘en gaan we de wijde wereld zien. Misschien hoeven we niet meer naar die films te kijken en niet meer in de Bijbel te lezen. Misschien krijgen we geen injecties meer en hoeven we niet mee onder de trap...’

De bus hobbelde in een grote stofwolk over de onverharde weg. Ed keek achterom door het met dode vliegen bedekte raam. Hij zag het houten huis waarin hij al zo lang als hij zich kon herinneren elke nacht van zijn leven had geslapen achter zich verdwijnen en werd een beetje licht in zijn hoofd.

De Chevrolet reed achter hen. Hij vroeg zich af hoe mevrouw Frome kon zien waar ze reed met al dat stof.

Voor hen verscheen de omheining met het toegangshek. Dit was altijd de uiterste grens van hun wereld geweest, want dat hek had altijd op slot gezeten, maar vanavond stond het open. De bus reed verder zonder af te remmen. Ed zag tot zijn verbazing dat de wereld waar ze nu doorheen reden niet plotseling heel anders was. Hij zag niets bijzonders. Voorbij het hek waren er alleen maar meer van die eeuwige bomen.

Schokkend en hotsend door het vele schakelen en remmen voor de haarspeldbochten reed de bus langs een steil bospad heuvelafwaarts. Ed voelde zijn maaginhoud omhoogkomen, deed zijn ogen dicht en klemde zich vast aan de rugleuning van de stoel voor hem alsof zijn leven ervan afhing.

Na twintig minuten werd de weg minder steil. Ed wierp voorzichtig een blik vooruit. De weg was nu vlak en de bus bereikte een T-kruising. De Chevrolet reed nog steeds vlak achter hen. Frome bracht de bus tot stilstand. Ze stonden weer voor een omheining met een hek. Erachter begon een grindweg. Frome opende de deur van de bus, stapte uit en trok een paar grote takkenbossen weg die als versperring aan de binnenzijde van het hek lagen. Daarna maakte hij het hangslot open en trok hij het hek opzij.

Zwetend, vloekend en de rond zijn hoofd zoemende vliegen van zich af slaand, kwam hij terug. Hij ging weer achter het stuur zitten, sloot de deur met de hendel, zette de bus weer in de versnelling, gaf gas en sloeg met brullende motor links af de grindweg op.

Achteromkijkend zag Ed dat de Chevrolet met mevrouw Frome ook door het hek reed. Ze stapte uit om de takkenbossen weer op het pad te leggen. Zouden ze hier afscheid van haar nemen? Was dit de laatste keer dat ze de heks zagen? Er rees een sprankje hoop op in zijn borst. Hopend dat zijn wens uitkwam staarde hij door de achterrait, maar vijf minuten later verscheen de Chevrolet weer achter hen. Hij kwam als een boze rode horzel achter een bocht tevoorschijn en volgde de bus. Ed voelde weer maagsappen in zijn keel.

De nieuwe wereld was net zoals de oude, maar ook angstaan-

jagend. Hij hoorde het lawaai van de banden op de weg, zag het oranje strijklucht van de zon, hoorde de wind door de openstaande ramen suizen en zag het wapperen van de vervaalde gordijntjes. Hij ving een glimp op van een meer en zag grote rotsblokken langs de weg. Ze reden langs een brede, Pruisisch blauwe rivier en ten slotte begon de bus aan een moeizame klim over een door sparren omzoomde weg tussen twee bergtoppen. Frome klapte de zonneklep omlaag tegen de ondergaande zon.

Ed sloot zijn ogen tegen het felle licht en hield Shannons hand stevig in de zijne.